

ברכה על אכילת סופגניות בתוך הסעודה

1. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מא עמוד ב

אמר רב פפא, הלכתא: דברים הבאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה - אין טעונים ברכה לא לפנייהם ולא לאחרייהם, ושלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה - טעונים ברכה לפנייהם ואין טעונים ברכה לאחרייהם; לאחר סעודה - טעונים ברכה בין לפנייהם בין לאחרייהם.

2. שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח

סעיף ו

ו' פת הבאה (כג) בכיסנין, יב' מברך עליו: בורא מיני מזונות, ולאחריו: ברכה אחת מעין שלש; ואם אכל ממנו שיעור (כד) שאחרים רגילים יג לקבוע [ח] עליו, אף על פי שהוא לא שבע ממנו, מברך עליו: (כה) המוציא וברכת המזון; ואם מתחלה היה בדעתו לאכול ממנו מעט, וברך: בורא מיני מזונות, ואח"כ אכל שיעור שאחרים קובעים עליו, (כו) יד יברך עליו בהמ"ז, אף על פי שלא ברך המוציא [ט] תחלה; ואם אכל שיעור שאחרים אין קובעים עליו, * אף על פי שהוא קובע עליו, אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש, דבטלה דעתו אצל כל אדם.

סעיף ז

ז' פת הבאה בכיסנין, טו <ו> יש מפרשים: פת שעשוי יג' כמין כיסים (כז) שממלאים אותם [י] דבש או סוקר (כח) ואגוזים ושקדים ותבלין, והם הנקראים רישקולא"ש ריאלחש"ו; וי"א שהיא עיסה (כט) טז שעירב בה דבש או שמן או חלב או מיני תבלין ואפאה, והוא שיהיה טעם תערובת המי פירות או התבלין (ל) ניכר בעיסה, <ז> וי"א (לא) שזה נקרא (לב) פת גמור, יד' אלא אם כן יש בהם * (לג) הרבה תבלין או דבש כמיני מתיקה שקורין לעקי"ך * שכמעט הדבש והתבלין הם עיקר, (לד) וכן נוהגים) (רש"י וערוך וכן יש לפרש דעת רמב"ם); וי"מ שהוא פת, בין מתובלת בין שאינה מתובלת, שעושים אותם (לה) <ח> כעבים יבשים יז וכוססין אותם, והם הנקראים בישקוני"ש, * ו) והלכה כדברי כולם יח שלכל אלו הדברים נותנים להם דינים שאמרנו בפת הבאה בכסנין.

סעיף ח

ח' לחמניות, אותן שבלילתן עבה טו' שקורין <ט> אובליא"ש, (לו) יט לחם גמור הוא טז' ומברך עליו המוציא ובהמ"ז; ז) ואותן שבלילתן רכה כ ודקים מאוד (לז) שקורין ניבלא"ש, מברך עליהם בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; (לח) ואם קבע (לט) סעודתו עליהם, מברך המוציא וברכת המזון; (מ) <י> ואי אכיל להו בתוך הסעודה (מא) כא שלא מחמת הסעודה, * (מב) כב ח טעונים ברכה (מג) לפנייהם ולא לאחרייהם, (מד) אבל אותם כג ריקים דקים שנותנים מרקחת עליהם, (מה) הם <יא> טפילים לגבי המרקחת וברכת המרקחת (מו) פוטרותן.

3. ביאור הלכה סימן קסח סעיף ח

* טעונים ברכה לפנייהם - עיין במ"ב שכתב בשם המ"א דה"ה לכל פת הבא בכיסנין המבואר בס"ז והנה באמת כדבריו מבואר בכמה ראשונים והנה כ"ז לעיקר הדין אבל לדידן דמספקינן בפת הבא בכיסנין מאי הוא אף דהמחבר פסק להקל בכולם היינו משום דספק דרבנן להקל ואין מצריכין לו לברך המוציא ובהמ"ז כשאר פת משא"כ בענייננו להצריכו ברכה תוך הסעודה משום דנחזיקו לפת כיסנין אין סברא דאדרבה ספק דרבנן להקל ושמא מין זה פת גמור הוא ונפטר בברכת המוציא ע"כ אין לברך על פת כיסנין בתוך הסעודה אא"כ הוא פת כיסנין לכו"ע. . .

4. תוספות מסכת ברכות דף לז עמוד ב

לחם העשוי לכותח פטור מן החלה - ופסק ר"ת אם כן בניבלי"ש ורישולא"ש דתחלתן עיסה מברכין עליהן המוציא וחייבין בחלה אף על פי דסופן סופגנין ומתחלה היה ר"ל ר"ת דדוקא חייבין בחלה דמצות חלה בעודן עיסה דכתיב

עריסותיכם והואיל שהיו מתחלה עיסה חייבין בחלה אבל מן המוציא פטורים דעכשיו הם סופגנין ול"נ דהא לעיל קתני נטלן לאכלן מברך עליהן המוציא גבי מנחה אף על פי דעכשיו הם סופגנין שהמנחות מטוגנות בשמן.

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח

סעיף יג

יג) אפילו דבר (סז) שבלילתו (פירוש לישת הקמח במים) עבה, (סח) כג' אם בשלה או טגנה (סט) אין מברך עליה המוציא, אפילו שיש עליה (ע) לא תוריתא דנהמא (עא) לב <טז> ואפילו נתחייבה בחלה, דברכת המוציא אינו הולך אלא אחר (עב) שעת אפייה; (עג) לג ויש חולקין ואומרים דכל שתחילת העיסה עבה, * אפילו ריככה אח"כ במים ועשאה סופגנין (פירוש עיסה שלשוה ועשאוה כמין ספוג) ובשלה במים או טגנה בשמן, מברך עליהם המוציא * (עד) לד <יז> ונהגו (עה) להקל, * (עו) וירא שמים יצא ידי שניהם, (עז) ולא יאכל אלא ע"י לה שיברך על לחם אחר תחלה. הגה: וכל זה לא מיירי <יח> אלא בדאית בי' (עח) לו לאחר אפיה (עט) כד' [תואר לחם (לשון הטור והפוסקים), אבל אי לית ביה תואר לחם כגון לאקשי"ן שקורין ורומזלי"ך, לכ"ע אין מברכין עליהם המוציא ולא ג' ברכות, דלא מיקרי לחם; אבל (פ) לז פשטיד"א וקרעפלי"ך (פא) מקרי תואר לחם (מרדכי פרק כל שעה) <יט> ואין לאכלם אלא אם כן בירך על שאר הפת תחלה. * (פב) וכל זה לא מיירי אלא בעיסה שאין בה שמן ודבש וכיוצא בו, אלא שמטוגן בהן, אבל אם לח נילוש בהן כבר נתבאר דינו אצל פת הבאה בכיסנין.

6. משנה ברורה סימן קסח

(מא) שלא מחמת הסעודה - פי' שלא אכלם להשביע רעבונו [לח] רק לקינוח ומתיקה [דאלו אכלם למלא רעבונו] [לט] אפילו לא אכלם רק מעט הם בכלל סעודה וא"צ ברכה]: